

Start van een nieuwe trend?

SV Koedijk verruult kunstgrasvoetbalveld voor een hybrideveld

Het kunstgrasvoetbalveld van SV Koedijk in Alkmaar is aan vervanging toe. In plaats van het klakkeloos vervangen van de kunstgrasmat heeft Alkmaar Sport, in overleg met de opdrachtgever, de gemeente Alkmaar, besloten iets nieuws te proberen. Het kunstgrasveld van SV Koedijk is namelijk het eerste veld in Nederland dat vervangen wordt door een hybrideveld.

Auteur: Guy Oldenkotte

De redactie van Fieldmanager ontvangt regelmatig persberichten, aankondigingen, telefoontjes, kattenbelletjes en zelfs officiële uitnodigingen over of voor de ondertekening van contracten voor de aanleg van nieuw voetbalvelden. Vaak gaat het om de aanleg van een kunstgrasveld, soms om een natuurgrasveld, en af en toe is de keuze gevallen op een hybrideveld. De berichten hebben bijna altijd dezelfde strekking, ongeacht welke ondergrond er wordt aangelegd: het nieuwe veld zal de club meer speelluizen bieden, de spelers meer speelplezier geven en de gemeente (veel) geld besparen. Doorgaans houdt dat in dat de vereniging óf overstapt van natuurgras naar hybride of kunstgras, óf van hybride naar kunstgras. Toen echter bleek dat SV Koedijk zijn kunstgrasvoetbalveld verruult voor een hybrideveld, zonder te verwachten dat het er qua speelluizen of onderhoudskosten

op vooruitgaat, werd de belangstelling van de redactie van Fieldmanager extra gewekt.

Juiste speelintensiteit?

Leveranciers van sportvelden roepen al jaren dat het aantal speelluizen op natuurgras rond de 300 uur ligt, op hybridevelden tussen de 600 en 1.000 uur, en op kunstgrasvelden misschien wel op 1.500 uur per jaar. Maar wanneer Marc Grooteman, sportveldenadviseur van Alkmaar Sport, wordt gewezen op deze uitgangspunten en de vraag voorgelegd krijgt hoe SV Koedijk straks op zijn hybridevoetbalveld dezelfde speelintensiteit wil bereiken, komt de wedervraag: 'Kloppen die cijfers eigenlijk wel?' Een intrigerende vraag van de Fieldmanager of the Year 2018, die daar vervolgens aan toevoegt: 'Het kunstgrasveld dat er lag, was het hoofdveld van SV Koedijk. Het was al na acht jaar in een dus-

'Al vijf jaar na de aanleg klaagden de club en de spelers dat het kunstgrasveld oud, en dus slecht, was en na negen jaar wilden ze er helemaal niet meer op spelen'

6 min. leestijd

danig slechte staat, dat de club daar niet langer op wilde spelen. Projectleider Hans Hesselink van Alkmaar Sport legde de club vervolgens de vraag voor: hoe staat SV Koedijk tegenover natuurgras of een hybrideveld? Het is namelijk onze filosofie om waar mogelijk hoogwaardige natuurgrasvelden als hoofdveld te hebben voor de voetbalclubs in Alkmaar.' Volgens Grooteman bleek uit de cijfers en uitvoerig overleg dat de vereniging haar hoofdveld in de praktijk maximaal 600 tot 800 uur zal gebruiken. 'Je zoekt dan het type veld dat daarbij past. Al vijf jaar na de aanleg klaagden de club en de spelers dat het kunstgrasveld oud en dus slecht was, en na negen jaar wilden ze er helemaal niet meer op spelen. Omdat we weten dat een hybrideveld voldoende speeluren per jaar kan bieden, besloten we om een hybrideveld te adviseren.'

Sterke mat

Inmiddels bestaan er bijna 30 verschillende hybridesystemen voor sportvelden. Alkmaar Sport ging daarom op onderzoek uit en beoordeelde verschillende hybridevelden. Het Domo Fusion Grass-systeem scoorde daarbij binnen de EMVI-aanbesteding de meeste punten. Daardoor is Van Kessel Sport en Cultuurtechniek, een onderdeel van Koninklijke VolkerWessels, degene die de komende weken het oude kunstgrasveld verwijderd en de onderbouw aanpast, zodat in juni het Domo Fusion Grass-systeem kan worden aangebracht. 'Onze Fusion Grass-hybride-oplossing bestaat uit een zeer open doek met kunstgrasvezels, waartussen een combinatie van Engels raaigras en veldbeemd wordt gezaaid', vertelt Bas Reinds van Domo Sports Grass. 'Omdat het doek

eigenlijk meer een raster van jute is, kun je eenvoudig vertidrainen.' Reinds weerspreekt daarmee de claim dat dit soort niet-gestikte hybridevelden snel aan vervanging toe zou zijn, omdat door het vele vertidrainen het doek met de kunstgrasvezels, en dus de ondergrond, beschadigd zou worden. Hij gaat zelfs een stap verder door te stellen dat Domo's Fusion Grass niet zo vaak gevertidraind hoeft te worden als doorgaans noodzakelijk voor hybridevelden. 'Wij mengen kurk door het bovenste deel van de topklaag. Die kurk houdt het vocht en de lucht vast die de wortels zoeken, waarna ze zich beter de diepte in wortelen.' Doordat het bovenste deel van de topklaag wordt afgewerkt met schraal zand, wordt het gras straks gedwongen om diep te wortelen om vocht en voedsel te kunnen opnemen.

Specifieke kennis

Reinds erkent dat het project hem een dubbel gevoel geeft. 'Als kunstgrasbedrijf wil je graag kunstgras verkopen.' Maar hij is ervan overtuigd dat deze variant SV Koedijk straks eveneens een goede ondergrond zal bieden. Daarvoor leunt hij sterk op de kennis en expertise van Van Kessel Sport en Cultuurtechniek. 'Wij graven het oude kunstgrasveld tot op het onderbouwdrainzand af, waarna we de onderbouw van het hybrideveld opnieuw opbouwen', stelt Paul van Berkel van Van Kessel. Voor dat doel gebruikt Van Kessel Sport en Cultuurtechniek een topklaag van een bestaand sportveld, dat wordt aangebracht op de aanwezige zandonderbouw. De topklaag wordt vooraf geselecteerd, bemonsterd en getoetst aan de natuurgrasnorm. Aan de hand van die gegevens,

ACHTERGROND

'Het is belangrijk dat we de ideale omstandigheden creëren voor het gras zodat het optimaal en egaal kan wortelen in de onderbouw'

met toevoeging van de juiste hoeveelheid kurk, wordt een maatwerkonderbouw samengesteld. Deze laag wordt aangebracht met als doel om de gewenste hoeveelheid vocht vast te houden. Daarom vreest Van Berkel niet dat de drainerende capaciteit van het aanwezige funderingsdrainzand voor het kunstgrasveld er straks toe zal leiden dat de topklaag snel uitdroogt. 'Het is belangrijk dat we de ideale omstandigheden creëren voor het gras, zodat het optimaal en egaal kan wortelen in de onderbouw. De laag waarmee het hybridesysteem wordt ingevuld, bestaat uit een schraal mengsel met als hoofdbestanddeel zand. Hierdoor kunnen de graswortels zich via het goed doorwortelbare doek snel in de rijkere onderbouw vestigen en ver-

Bas Reinds

Marc Grooteman

Paul van Berkel

der ontwikkelen. Na inzaai en tijdens het gebruik van het veld is het zeer belangrijk dat de geïntegreerde beregening goed bediend wordt. De beregening moet op een hybrideveld niet te pas en te onpas in werking gesteld te worden. Je moet er na aanleg juist voor zorgen dat er wat dieper in de laag voldoende vocht en voeding zit. Zo dwing je de wortels dieper te wortelen en krijg je een stabiele mat met een betere grasbezetting.'

Slimme techniek

Om ervoor te zorgen dat het nieuwe veld straks voldoende vocht (diep) in de bodem heeft, worden er sensoren in het veld aangebracht. 'Die monitoren het vochtgehalte, de geleidbaarheid (EC) en de temperatuur in de toplaag. De waterhuishouding van dit hybrideveld wordt optimaal door de goed drainerende kunstgras-zandonderbouw. Wij kunnen die gegevens digitaal en op afstand uitlezen en vervolgens besluiten om de automatische beregening wel of niet in te schakelen,' stelt Marc Grooteman. Alkmaar Sport heeft goede ervaringen met deze aanpak, die inmiddels al wordt toegepast voor de twee GrassMaster-velden elders in de gemeente. 'Sensoren zijn noodzakelijk voor een hybrideveld. In tegenstelling tot bij een natuurgrasveld kun je niet even met een schop een gat graven om te kijken hoe de situatie in de bodem is.' Een andere slimme techniek die Alkmaar Sport straks wil toepassen, is het gebruik van een robotmaaier. 'Deze maaier is niet zo zwaar en zal dus geen verdichting van de toplaag geven.' Juist

hybridevelden zouden sneller last hebben van verdichting, waardoor regelmatig beluchten of verticdrainen noodzakelijk zou zijn. Dankzij de inzet van een robotmaaier is dat dus straks bij SV Koedijk niet het geval. Maar hoe zit het dan met vervilting, een ander probleem dat vaak wordt aangestipt bij hybridevelden dat door het gebruik van een robotmaaier in de hand kan worden gewerkt? 'De robotmaaier zal het veld met grote regelmaat maaien. Daarbij worden dagelijks korte stukjes van het gras geschoren. Die blijven wel achter, maar in dit type veld is in de toplaag veel meer bodemleven aanwezig dan in een Grassmasterveld. Door de snellere omzetting van organisch materiaal naar humus wordt voorkomen dat dit grasafval tot vervilting leidt,' aldus Grooteman.

Afschrijving over vijftien jaar

Door een hybrideconstructie met een actieve toplaag te kiezen en deze te combineren met slimme technologieën, hoopt Alkmaar Sport te kunnen garanderen dat SV Koedijk straks bijna even vaak op het hybrideveld kan spelen als voorheen op het kunstgrasveld. Daarvoor is het wel belangrijk dat de vereniging zelf wat wijzigingen in de planning aanbrengt. 'Eén speeluur in november staat misschien wel gelijk aan vijf of zes speeluren in de zomer. We verwachten van de club dat men zich daar bewust van is en de discipline kan opbrengen om het veld op bepaalde momenten te ontzien. Ze zullen daar bijvoorbeeld rekening mee moeten houden als ze slalom- of sprintoefeningen willen

doen aan het begin van het seizoen. Voor dat soort activiteiten moeten ze dan misschien uitwijken naar een bijveld, omdat het anders teveel zou vergen van het hoofdveld,' zegt Grooteman. Als alles uitpakt zoals Alkmaar Sport voor ogen heeft, zou SV Koedijk de komende vijftien jaar onder de pannen moeten zijn. Dat is de periode dat het veld naar verwachting mee zal gaan. 'We doen nu een hoge investering, maar omdat over alles is nagedacht, zullen de onderhoudskosten in de toekomst lager zijn dan voor een gewoon natuurgrasveld.' Grooteman gaat ervan uit dat de onderhoudsactiviteiten straks vooral bestaan uit maaien, beregenen, bemesten en verticuteren. 'Ook dat bemesten kunnen we straks beter sturen, omdat we weten hoe het veld is opgebouwd en presteert.'

Omdat Domo Sports Grass de hoofdaannemer is, is de kunstgrasfabrikant degene die straks garantie geeft op het hybrideveld. 'Je hebt hier echt met cultuurtechniek te maken. Veel zal afhangen van de kennis van de mensen op de werkvloer die het veld opbouwen,' erkent Bas Reinds. Hij heeft daarbij alle vertrouwen in Van Kessel Sport en Cultuurtechniek.

Cijfertechnisch gezien is het besluit om het kunstgrasveld van SV Koedijk te vervangen door een hybrideveld niet zo spectaculair als de aankondiging deed vermoeden. Maar het is interessant om het besluit in Alkmaar te blijven volgen, vanwege de keuzes die zijn gemaakt en de wijze waarop straks de onderhoudskosten beperkt moeten worden. SV Koedijk is namelijk niet de enige club die de capaciteit van een te vervangen kunstgrasveld niet maximaal benutte. Bovendien neemt de roep om terugkeer naar natuurgras of hybridevelden toe. Als de plannen in Alkmaar uitpakken zoals de betrokkenen voor ogen hebben, dan zouden Alkmaar Sport en SV Koedijk weleens een nieuwe trend in gang kunnen zetten.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-7664